

MESLEK KURULUŞLARI, DEMOKRATİK KİTLE ÖRGÜTLERİ VE MEDYANIN HALK SAĞLIĞI ALANINDAKİ İŞLEVLERİ

Çalışma Grubu Raporu

Başkan : Dr. Zuhâl AMATO*
Raportör : Dr. Sibel KALAÇA**

Değişik meslek gruplarından katılımcıların oluşturduğu çalışma grubu; "meslek kuruluşları, demokratik kitle örgütleri ve medyanın halk sağlığı alanındaki işlevleri"ni, konuyla ilgili saptamalar ve çözüm önerileri olarak iki ayrı başlık altında tartıştı. İki yarım gün boyunca süren çalışma sonucunda, bu tartışma raporu oluşturuldu.

Temel Saptamalar

Kişilerin sağlığını korumaya, iyileştirmeye ve geliştirmeye yönelik halk sağlığı hizmetleri bütünü içinde, -hizmeti sunan ve alan gruplar olarak- bütün meslek kuruluşları ve demokratik kitle örgütlerine önemli sorumluluklar düşmektedir. Sözü edilen örgütler, ilgili oldukları toplumsal faaliyetin dışında, sağlıkla ve sağlık hizmetleriyle, başka pek az alanda olduğu kadar "dolaysız" bir biçimde ilgilidirler. Bu nedenle, tüm örgütlerin sağlık sorunlarıyla ilgili olarak birlikte hareket etmeleri gerekliliği vardır. Ancak, bu işbirliğinin sağlanabilmesi, hem de etkili olabilmesinin önünde önemli sorunların olduğu da bir gerçektir. Sorunlar ve yetersizlikler şöyle özetlenebilir:

— Meslek kuruluşları ve kitle örgütlerindeki niteliksel ve niteliksel katılım sorunları,

— Tüm meslek kuruluşlarının halk sağlığına ilişkin sorunların paylaşılmasında aynı duyarlılığı gösterememesi,

— Meslek birliklerinin, üyelerinin çıkarlarını korumakla halk sağlığından yana tavır almak arasında, zaman zaman çelişkilere düşmesi ve bunun örgüt hareketliliğinde yarattığı tutukluklar,

— Kuruluşlar arasında işbirliğinin sağlanamaması ya da kurulan ilişkilerin "simgesel" işbirliği ile sınırlı kalması,

— Toplumda giderek yaygınlaşan ve doğal olarak örgütlere de yansıyan kültürsüzlük ve duyarsızlık ortamı,

— Sağlık hizmeti alanların konuya sahip çıkamaması,

— Halk sağlığı konusunda görüş üreten üniversite vb. kuruluşların ve tekil bireylerin etkisizliğitepkisizliği.

Medya

Medyanın halk sağlığı alanındaki işlevleri, ayrı bir başlık altında tartışıldı.

Sağlıkla medya arasında "sağlıksız" bir ilişki olduğu görüşü, tüm katılımcılarca paylaşıldı ve bu sağlıksızlığa ilişkin görüşler şöyle dile getirildi:

— Sağlıkla ilgili haberlerin medyada yer alabilmesi için, sansasyonel, çarpıtılmış ya da abartılmış olmasını neredeyse önkoşul haline getiren, medyanın kendine özgü kuralları (reklam, güdümlülük, vb.),

— Medyaya ulaşma ya da kendini anlatabilme ile ilgili iletişim sorunları, (Sağlık haberlerinde yanlışlığın kaynağını oluşturan, "bilgi eksikliği", basına yapılan açıklamalar ya da iletilen haberlerin,

* Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı.

** Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

biçim ve dil açısından habercilik ilkelerine uygun olmaması, halk sağlığı ile ilgili acil konularda danışılacak merci bulunamaması, basına verilen haberlerin izlenmemesi).

Sonuç ve Öneriler

"Halk sağlığı toplumla nasıl bütünleşir?" sorusuna gerçekçi, anlaşılabilir ve kabul edilebilir yanıtları birlikte bulmak amacıyla;

— Her meslek kuruluşu, halka dönük işlevlerini tanımlamalıdır.

— Değişik meslek kuruluşları arasında resmî-simgesel işbirlikleri yerine, konuya duyarlı kişilerin katılacağı ve projeler üzerinden yürütülen çalışma ortamları yaratılmalıdır.

— Örgütler, var olan kültürsüzlük ortamını kırmaya yönelik içtenlikli çalışmalar yapmalı; sorunları hep büyük bir bütün olarak göğüslemek yerine, ayrıntılara da zaman ayırmalıdır.

— Kişilerin sağlıkla ilgili davranışlarını değiştirmeye çalışmak, meslek kuruluşlarının temel gö-

revleri olmalı; bunu yaparken tek yönlü iletişimle "halkı bilinçlendirmek" söyleminden vazgeçerek, davranışları değiştirmeye yönelik yöntemler, birlikte keşfedilmelidir.

— Medyada etkili olmanın yollarını aramak gereklidir. Meslek kuruluşları kendi "karşıt medya"sını oluşturabilir. Bu amaçla, her meslek kuruluşunda basında sürekli iletişim içinde olan alt gruplar oluşturulmalı, muhabirlerin sağlıkla ilgili teknik bilgilendirilmesi için yardımda bulunulmalıdır.

— Düzenlenen bilimsel kongrelerin ve yapılan araştırmaların halk sağlığına ilişkin sonuçları değerlendirilmeli, eğer varsa, basın yoluyla açıklanmalıdır.

— Basında etkinliği artırmaya yönelik olarak, tek amaçlı, yaygın, sonuç alana dek sürdürülen yoğun etkinlikler planlanmalıdır.

— Yerel basın ve örgütlerin kendi yayınlarından olabildiğince yararlanılmalı; farklı meslek kuruluşlarının yayınları, halk sağlığına yönelik haberler için ortaklaşa kullanılmalıdır.

METİN İNCEOĞLU

TUTUM ALGI İLETİŞİM

VYAYINLARI

KİTABIN ADI : Tutum Algı İletişim

YAZARI : Doç. Dr. Metin İnceoğlu

YAYINEVİ ve YILI : V Yayınları, 1. Baskı : Mart 1993.

Bu kitap Sosyal Psikoloji alanında yapılan araştırmaların, iletişim alanında ve özellikle, tutum değiştirmeye (motivation) yönelik ikna edici iletişim etkileri üzerinde durmaktadır.

Kitabın bölüm başlıkları şöyle: Tutumlar, Algılama, İnsan Davranış Modelleri, Gütüleyici İletişim ve Tutum Değişikliği.

Günümüzde kitle iletişim araçlarının gönderdiği mesajlar karmaşasında imaj hegemonyasını gören insanların davranışlarının nasıl yönlendirildiğini merak ediyorsanız size bu kitabı okumanızı öneriyoruz.